

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11),, како и врз основа на член 30 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија” бр. 103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14 и 116/14) министерот за образование и наука ја утврди наставната програма по работа со компјутер за VII одделение на деветгодишното основно образование за учениците со мултихендикеп во посебните училишта и посебните паралелки во основните училишта.

**АДАПТИРАНА НАСТАВНА ПРОГРАМА
ЗА УЧЕНИЦИТЕ СО МУЛТИХЕНДИКЕП**

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

РАБОТА СО КОМПЈУТЕР

VII ОДДЕЛЕНИЕ

Скопје, август 2014

**ДЕВЕТГОДИШНО
ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ**

1. ВОВЕД

Наставата по предметот **работа со компјутер** ја дава основата за информатичката писменост. Учениците со овој наставен предмет ќе стекнат основни знаења за ракување со компјутерите и користење готови компјутерски програми, како и користење ИКТ во другите наставни предмети.

Оспособеноста на учениците за користење на ИКТ ќе им овозможи олеснување на процесот на самоучење, како и нивно вклучување во новите предизвици во животот.

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО VII ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да се оспособи правилно да го користи компјутерот, неговите составни делови и надворешни уреди;
- да се оспособи самостојно и/или со помош да ги користи можностите на Интернет;
- да се оспособи самостојно и/или со помош да ги користи мултимедијалните програми за преглед и креирање едноставни мултимедијални документи;
- да се оспособува самостојно и/или со помош да користи програма за цртање, за создавање и уредување едноставни цртежи;
- да се оспособува самостојно и/или со помош да користи програма за обработка на текст, за внесување и едноставно уредување на текстови;
- да се оспособува самостојно и/или со помош да користи програми за учење (образовен софтвер);
- да стекне основни информатички знаења како основа за надградба во процесот на натамошното образование.

3. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

РАБОТА СО КОМПЈУТЕР			
Програмско подрачје: ОБРАЗОВЕН СОФТВЕР (ориентационо 10 часа)			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Ученикот/ученичката: - да се оспособи да користи образовен софтвер; - да се стимулираат когнитивните функции (мислење, помнење, внимание), моторните способности и визиомоторната координација преку работа со компјутер;	Користење образовен софтвер		- Презентирање и демонстрација на достапен образовен софтвер соодветен на интересите на учениците (пр. користење на едукативниот пакет Gcompris, ToolKid). - Практична работа на компјутер, работа со образовен софтвер. - Стимулирање на визиомоторната координација за разбирање на движењето на глумчето и покажувачот на екранот, активности кои ја потенцираат и афирмираат успешната изведба.
- да се оспособи да активира и да учествува во различни едукативни компјутерски игри; - да користи тастатура и глумче.	Компјутерски игри		- Извршување на операции со глумчето и тастатурата, дефинирани во компјутерската игра. - Стимулирање на визиомоторна координација за разбирање на движењето меѓу глумчето и покажувачот на екранот. - Активно учество во едукативни компјутерски игри.
Програмско подрачје: ИНТЕРНЕТ (ориентационо 12 часа)			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Ученикот/ученичката:	Практични активности на	Веб пребарувач Клучен збор	Организирање на активности кои овозможуваат самостојно и/или со помош на:

<p>- да се оспособи да ги користи можностите на Интернет.</p>	<p>Интернет Безбедно користење на Интернет</p>		<ul style="list-style-type: none"> - прегледување веб страници со однапред позната адреса; - прегледување веб страници со едукативна содржина од интерес на учениците со однапред дадена адреса; - бесплатни алатки и програми од Интернет; - пребарување со клучен збор - инструкциите за работа можат да бидат зададени и со помош на визуелни картички, чекор по чекор; - безбедно користење на Интернет; - Користење на едукативни игри (и др. материјали) за безбедно користење на интернет (пример веб страна: http://bezbednonainternet.org.mk). <p>Степенот на поставените барања пред ученикот е во корелација со неговите можности и интересите.</p>
---	--	--	---

Програмско подрачје: МУЛТИМЕДИЈА (ориентационо 12 часа)

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката: - да знае да ги користи програмите за работа со звучни и видео записи.</p>	<p>Практична работа со звучни и видео записи</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Пронаоѓање и активирање на звучен и видеозапис. - Пронаоѓање на веб страници кои содржат звучни и видео записи со едукативна содржина и содржина согласно интересите на учениците (пр. http://eduvideo.mon.gov.mk, http://skool.mk). - Практична работа со звучен запис самостојно и/или со помош (снимање на говор со помош на микрофон во соодветна мултимедијална програма, да избира, пушта, прекинува и продолжува со создавање на звук). - Изработка на видео записи самостојно и/или со помош со користење на мултимедијални програми (ToolKid, онлајн на Интернет: , http://photopeach.com, www.animoto.com, http://www.dvolver.com со слики претходно снимени во определена папка од страна на наставникот. Содржината на видео записите може да биде во корелација со наставните предмети кои се изучуваат - Степенот на поставените барања пред ученикот е во

			корелација со неговите можности и интересите.
Програмско подрачје: ПРОГРАМА ЗА ЦРТАЊЕ (14 ориентационо часа)			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се оспособи да создава производ следејќи поставени барања и критериуми; - да се оспособи за операцијата селектирање; - да се оспособи да вметнува текст. 	<p>Креирање или репродукција на цртеж според зададени параметри (тема, изглед)</p>	<p>Селектирање Алатка за текст</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Креирање цртеж со следење на упатства за цртање според зададена слика (примена на претходно стекнати знаења: користење на алатки за цртање и палета со бои). - Цртање и боене на линии и геометриски фигури. - Цртање на симболи за зададени зборови. - Вметнување текст (зададена е слика, да се именуваат и впишат имињата на компонентите пр. зададена е слика на компјутерска конфигурација, да се впише името на компонентите). - Креирање цртежи со помош на операциите селектирање и „влечи и пушти“ (пр. зададени се слики, учениците да ги наредат со правилен редослед). - Креирање цртежи согласно интересите на ученикот. - Примена на изученото од другите наставни предмети и од интерес на учениците. - Степенот на поставените барања пред ученикот е во корелација со неговите можности и интересите.
Програмско подрачје: ПРОГРАМА ЗА ОБРАБОТКА НА ТЕКСТ (ориентационо 24 часа)			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се оспособи правилно да користи влезни уреди за внесување, промена и движење низ документот; 	<p>Правила за пишување на текст</p> <p>Пишување, уредување, снимање на текст според зададени</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Презентација на готов текст креиран според правилата за правилно пишување. - Креирање на текст според правилата за правилно пишување (правилно внесување на интерпункциски знаци како дел од текст, одделување на зборовите со само едно празно место). - Демонстрација на практичните активности во програма за обработка на текст.

<p>- да се оспособи да креира, уредува, зачувува и печати едноставен текст;</p> <p>- да се оспособи да вметнува слики;</p> <p>- да се оспособи да комбинира текст со графички објекти и слики;</p> <p>- да се оспособи практично да ги прменува стекнатите знаења.</p>	<p>барања</p> <p>Вметнување на слики</p> <p>Печатење на текст</p> <p>Практични активности во програма за обработка на текст</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Презентација на готови продукти во програма за обработка на текст. - Практична работа на компјутер со примена на претходно стекнатите знаења (пишување со македонска подршка, примена на задебелени, накосени букви, подвлечени букви, боја на букви, големина на букви, алатка за менување на позадината на буквите (маркер). - Практична работа на компјутер со користење на изучените алатки од програмата за обработка на текст со помош на однапред креирани шаблони или самостојно, соодветно интересите и можностите на ученикот. Наставникот го изработува шаблонот врз кој работат учениците, ја задава организацата на страницата пр. задава слика, а под неа дава упатство што треба да се напише во зададениот простор). - Соодветно спојување на слика со текст, подредување на слики по правилен редослед за добивање логичка целина (листа од активности, илустрирана приказна и сл.). - Именување делови на зададена слика во точно определени полиња. - Раскажување приказна преку пишување текст со користење графички објекти и слика. - Креирање книга каде секој ученик е креатор на една страница. - Уредување на текст според зададени барања согласно можностите на учениците. - Снимање и печатење на текстуален документ. - Поставените барања се во корелација со можностите и интересите на учениците.
--	---	--	---

4. НАПОМЕНИ ЗА НАЧИНОТ НА ПЛАНИРАЊЕ И РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНИТЕ ПРОГРАМИ

Во паралелките во посебните основни училишта и во посебните паралелки при редовните основни училишта составот на учениците е изразито хетероген. За учениците со посебни образовни потреби, согласно видот и степенот на попреченоста, треба да се практикува строго диференциран и индивидуализиран пристап во рамките на воспитно – образовниот процес. Ваквиот приод е во функција на нивните индивидуални специфични потреби а, се очекува да резултира со развивање на индивидуалните потенцијали и секако максимални академски постигања.

Во тој контекст, наставниците кои реализираат настава со овие ученици треба:

- да се обидат при изготвувањето на планирањето (доколку видот и степенот на попреченоста на учениците во паралелката го дозволува тоа) да планираат исти содржини, цели и активности за целата паралелка;
- за учениците во паралелката чиј вид и степен на попреченост не дозволува наставниците да планираат исти содржини, цели и активности за целата паралелка, тогаш за нив треба да планираат парцијална партиципација во рамките на содржините, целите и активностите кои ги реализира целата паралелка;
- доколку видот и степенот на попреченост е многу сериозен наставникот пристапува кон изготвување интерен индивидуален образовен план за тие ученици во рамките на адаптираните наставни програми (при изготвувањето на индивидуалниот образовен план наставникот може да користи наставни содржини и цели и од наставните програми од претходните учебни години). Кога наставникот во индивидуалниот образовен план користи наставни содржини и цели и од наставните програми од претходните учебни години, треба да ги наведе одделението, содржините, како и целта на нивното повторно обработување.

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ:

Наставниот предмет **работа со компјутер** во VII одделение е задолжителен, а се изучува со 2 часа неделен, односно 72 часа годишен фонд.

Препораки за користење на годишниот фонд на часови:

За секое предвидено подрачје е предложен ориентационен годишен фонд на часови, односно:

- Образовен софтвер – 10 часа;
- Интернет – 12 часа;
- Мултимедија – 12 часа;
- Програма за цртање – 14 часа; и

- Програма за обработка на текст – 24 часа.

Од предвидениот вкупен фонд на часови по програмски подрачја дозволени се мали отстапувања во согласност со специфичностите на средината во која се наоѓа училиштето. Исто така, во рамките на вкупниот годишен фонд на часови во програмските подрачја, дозволени се отстапувања и во однос на зачестеноста на конкретните цели, содржини и активности. Имено, бројот на часовите треба да се приспособи кон потребите на конкретното училиште (животната средина од која доаѓаат учениците, нивниот културно-социјален и образовен статус, претходна подготовка на учениците, претходна подготовка за работа на компјутер). Во тој контекст некои содржини ќе се повторуваат повеќепати за сметка на други кои ќе се работат со помал фонд на часови. Исто така, се препорачува флексибилност во времетраењето на часовите во функција на потребите и на интересите на учениците.

- Наставни средства:

- учебник за информатика избран на ниво на училиштето и одобрен од страна на министерот;
- други извори на учење во непосредната околина: предмети и појави во природата, како и појави во општеството и односите меѓу луѓето;
- енциклопедии, речници, атласи, карти и сл.;
- Интернет, образовни софтвери;
- списанија;
- аудиовизуелни средства.

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата по работа со компјутер во VII одделение се препорачува формативно следење кое вклучува изработка и водење портфолио на учениците што опфаќа:

- собирање на показатели (ученички изработки на компјутер) за секој ученик посебно;
- тековни (формативни) однапред подготвени евалвациски листи за секој ученик, кои се изработуваат по секоја негова конкретна активност која е специфична.

Во текот на наставата, врз основа на сознанијата од формативното оценување се оформува описна и бројчана оценка, а на крајот на наставната програма се изведува бројчана оценка.

7. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНИТЕ ПРОГРАМИ

Програмата во однос на просторните услови се темели на Нормативот за простор, опрема и наставни средства за деветгодишното основно училиште донесен од страна на министерот за образование и наука.

8. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Наставата по **работа со компјутер** во VII одделение може да ја реализира лице кое завршило:

- студии по информатика VII/1, наставна насока или применета насока со педагошко- психолошка и методска подготовка;
- математика-информатика VII/1, наставна насока;
- компјутерска техника, информатика и автоматика, VII/1 со педагошко – психолошка и методска подготовка;
- завршени дипломски студии од областа на информатиката, информатичките или информациско - комуникациски технологии на акредитираните универзитети во Република Македонија или во странство со домашна акредитација, VII/1, со педагошко - психолошка и методска подготовка;
- дополнителна дефектолошка дообразба согласно Законот за основно образование.

9. Потпис и датум на утврдување на наставната програма

Адаптираната наставната програма по работа со компјутер за VII одделение на деветгодишното основно образование за учениците со мултихендикеп во посебните училишта и посебните паралелки во основните училишта, врз основа на утврдената соодветна наставна програма за деветгодишно основно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Бр. 11-14399/1 од 10.09.2014 година
Скопје

Министер

Abdilaqim Ademi

Изготвил: работна група, координатор Гордана Јанакиевска, советник
Контролирал: Трајче Ѓорѓиевски, раководител на одделение
Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор